

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Sládečka, soudců JUDr. Jaromíra Jirsy a JUDr. Jana Musila ve věci **Adriana Portmanna, Ph.D.**, bytem , Švýcarsko, zastoupeného Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2016 č. j. 21 Cdo 3092/2016-320 a proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2016 č. j. 19 Co 397/2015-298, o návrhu na vyloučení soudců Ústavního soudu JUDr. Jaroslava Fenyka a JUDr. Jana Filipa z projednávání a rozhodování ve věci vedené pod sp. zn. III. ÚS 3108/16 z důvodu jejich podjatosti, **takto:**

Soudci JUDr. Jaroslav Fenyk a JUDr. Jan Filip nejsou z projednávání a rozhodování ve věci vedené pod sp. zn. III. ÚS 3108/16 vyloučeni.

O d ů v o d ň ě n í

Stěžovatel podal dne 16. 9. 2016 ústavní stížnost, ve které napadá v záhlaví uvedená rozhodnutí, týkající se výsledků výběrového řízení na funkci ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů (dále jen „Ústav“).

Dne 7. 10. 2016 obdržel Ústavní soud podání stěžovatele, ve kterém prohlašuje podle § 37 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), že odmítá soudce JUDr. Jaroslava Fenyka a JUDr. Jana Filipa, protože je považuje za podjaté. Odmítnutí odůvodňuje tím, že v jeho věci jde o výběrové řízení na ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů a uvedení soudci jsou osobami, které by samy nemohly podle zákona zastávat ani funkci ředitele Ústavu, ani by nemohly být vedoucími zaměstnanci Ústavu přímo podřízeným řediteli. Stěžovatel proto má pochybnosti, zda by jmenování soudci s ohledem na jejich předchozí členství v Komunistické straně Československa, byli při rozhodování o obsazení funkce ředitele Ústavu nestranní, neboť jejich osobním zájmem by vzhledem k jejich minulosti mohlo být, aby Ústav neplnil své zákonem dané

funkce a neodhaloval vlastní podíl těchto soudců na porušování lidských práv v Československu.

Oba soudci uvedli, že námitku stěžovatele považují za nedůvodnou.

Soudce JUDr. Jaroslav Fenyk ve vyjádření ze dne 16. 6. 2017 uvedl, že mu není známo, jaký podíl jeho údajné činnosti v minulosti by Ústav mohl odhalovat, což stěžovatel ani nekonkretizuje. Dále uvádí, že jako prokurátor vojenské prokuratury za minulého režimu pracoval pouhý 1 rok (předtím dva roky jako vyšetřovatel) a jeho činnost v tomto období byla opakovaně prověřována ze strany Národního bezpečnostního úřadu v souvislosti s rozhodováním o prověrce na práci s materiály ve stupni „přísně tajné“, včetně jeho rozhodovací praxe. Nadto svůj postoj k archiváliím dal jasně najevo v souvislosti s nedávným rozhodováním v plenární věci sp. zn. Pl. ÚS 3/14.

Soudce Jan Filip ve vyjádření ze dne 20. 6. 2017 sdělil, že ke stěžovateli, jeho právnímu zástupci, ani k projednávané věci nemá žádný vztah, který by zakládal důvod pro jeho vyloučení z rozhodování o podané ústavní stížnosti, jak to předpokládá ustanovení § 36 odst. 1 a § 37 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

Podle ustanovení § 36 odst. 1 zákona o Ústavním soudu je soudce vyloučen z projednání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, účastníkům, vedlejším účastníkům nebo jejich zástupcům lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Podle ustanovení § 36 odst. 2 zákona o Ústavním soudu je soudce též vyloučen, jestliže byl v téže věci činný při výkonu jiné funkce nebo povolání, než je funkce soudce Ústavního soudu.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 36 odst. 1 zákona o Ústavním soudu tak představuje výjimku z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1, dále i čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).

Nestrannost soudce je vždy posuzována ze dvou hledisek, tj. stěžejního subjektivního, vypovídajícího o osobním přesvědčení soudce a jeho vztahu k projednávané věci a objektivního, které sleduje, zda je možno vyloučit jakoukoli legitimní pochybnost o nepodjatosti soudce (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 722/05). K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci přitom může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že vyvstávají odůvodněné pochybnosti, zda bude soudce moci nezávisle a nestranně rozhodovat. Za objektivní při tom nelze považovat, jak se nestrannost soudce subjektivně jeví účastníkovi řízení, nýbrž zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že konkrétní soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah (srov. nález sp. zn. I. ÚS 370/04).

V usnesení sp. zn. IV. ÚS 682/09 Ústavní soud upozornil, že „*Otázku, kdo není oprávněn zastávat určitou funkci v souvislosti se svou činností za minulého režimu, řeší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon*

zakotvuje princip, podle něž prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem.“ (obdobně usnesení sp. zn. II. ÚS 1436/11). Lze tak dovodit, že - bez ohledu na předmět ústavní stížnosti - členství soudce v KSČ před listopadem roku 1989 samo o sobě nezakládá důvod pochybovat o jeho podjatosti. Důvodem vyloučení pro podjatost by bylo prokázání, že vedle samotného členství v KSČ existují i další závažné okolnosti, které zavadávají důvod pochybovat o soudcově nepodjatosti (např. osobní a konkrétně určený zájem soudce na výsledku řízení).

Ústavní soud neshledal žádné zjistitelné skutečnosti, které by mohly vyvolat pochybnosti o nestrannosti soudců JUDr. Jaroslava Fenyka a JUDr. Jana Filipa. Výtky stěžovatele mají pouze obecný charakter, váží se především ke komunistické ideologii, přičemž žádné konkrétní námitky ve vztahu k osobám soudců a jejich angažovanosti v komunistické straně, z nichž by bylo možné dovodit předpokládanou obavu z jejich podjatosti v projednávané věci, stěžovatel nevznáší. Námitky stěžovatele tak ani z objektivního úhlu pohledu nejsou samy o sobě dostačující vyvolat pochybnosti o nestrannosti obou soudců.

Ústavní soud proto konstatuje, že soudci JUDr. Jaroslav Fenyk a JUDr. Jan Filip nemají k věci ani ke stěžovateli z hlediska ustanovení § 36 odst. 1 a 2 zákona o Ústavním soudu žádný významný vztah, který by mohl představovat důvod pro jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci, přičemž ani vznesené námitky stěžovatele nemohou být ve smyslu uvedeného ustanovení důvodem pro vyloučení těchto soudců. Návrh stěžovatele na vyloučení jmenovaných soudců z projednávání a rozhodování ve věci sp. zn. III. ÚS 3108/16 byl proto zamítnut.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 11. července 2017

JUDr. Vladimír Sládeček
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lenka Kubacká